

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декал гуманітарно-педагогічного
факультету
Інна САВИЦЬКА
« _____ » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри іноземної
філології і перекладу
Протокол № 9 від 24.05.2024 р.
Завідувач кафедри
_____ Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»
_____ Юлія МАРКОВА
Гарант ОП «Німецька мова та друга іноземна»
_____ Олександр АРТЬОМЦЕВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ

Галузь знань _____ 03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність _____ 035 «Філологія»
Освітня програма _____ «Англійська мова та друга іноземна», «Німецька мова та друга іноземна»
Факультет _____ гуманітарно-педагогічний
Розробник _____ Амеліна С.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу

1. Опис навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	035 – «Філологія»	
Спеціалізація	035.041 «Філологія (германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська)» 035.043 «Філологія (германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька)»	
Освітня програма	«Англійська мова та друга іноземна» «Німецька мова та друга іноземна»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1,2	1,2
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4
Лекційні заняття	30 год.	6
Самостійна робота	120 год.	170
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомити здобувачів з наукою про переклад як з об'єктом лінгвістичного дослідження та з основними положеннями сучасної лінгвістичної теорії перекладу.

Завдання курсу:

- розглянути основні проблеми перекладознавства, подати зразки аналізу перекладу різних за стилем та жанром текстів. Курс націлює на значущість аспектного та тестового аналізів у процесі перекладу;

- висвітлити теорію у роботі з аспектами перекладу відповідно до сучасного стану лінгвістичних знань;
- ввести студентів у найбільш важливі проблеми сучасних досліджень у сфері різних аспектів перекладу;
- ознайомити студентів з суспільним значенням перекладацької діяльності;
- допомогти студентам ширше усвідомити специфіку роботи з перекладом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- методи дослідження перекладу,
- основні поняття теорії та практики перекладу,
- методичку і алгоритми дослідження перекладів;
- соціальні та лінгвістичні засади перекладу.

вміти:

- перекладати тексти різних жанрів,
- отримувати різну інформацію,
- володіти різними методами перекладу професійного жаргону,
- виробляти пропозиції щодо дослідження тексту перекладів з різними типами соціальної диференціації.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для: - повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Загальні поняття теорії перекладу														
Тема 1. Переклад як процес.		19	2	2			15			1				10
Тема 2. Теорія рівнів еквівалентності.		23	4	4			15		1					20
Тема 3. Загальні особливості науково-технічного перекладу.		23	4	4			15			1				30
Тема 4. Проблема реалій і лакун в перекладознавстві.		23	4	4			15		1					10

Модульна контрольна робота №1		2		2									
Разом за змістовим модулем 1		90	14	16			60		2	2			70
Змістовий модуль 2. Основні стратегії перекладу													
Тема 5. Стилїстика перекладу.		19	2	2			15		1				20
Тема 6. Прагматика перекладу.		23	4	4			15		1				30
Тема 7. Стратегії перекладу.		23	4	4			15		1	1			30
Тема 8. Стандарти в діяльності перекладача.		23	4	4			15		1	1			20
Модульна контрольна робота №2		2	2										
Разом за змістовим модулем 2		90	16	14			60		4	2			100
Усього годин		180	30	30			120		6	4			170

4. Теми семінарських занять

Навчальним планом не передбачено

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Переклад як процес.	2
2	Теорія рівнів еквівалентності.	4
3	Загальні особливості науково-технічного перекладу.	4
4	Проблема реалій і лакун в перекладознавстві.	4
5	Стилїстика перекладу.	4
6	Прагматика перекладу.	4
7	Стратегії перекладу.	4
8	Стандарти в діяльності перекладача.	4
	Всього	30

6. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Переклад як процес.	15
2	Теорія рівнів еквівалентності.	15
3	Загальні особливості науково-технічного перекладу.	15
4	Проблема реалій і лакун в перекладознавстві.	15
5	Стилістика перекладу.	15
6	Прагматика перекладу.	15
7	Стратегії перекладу.	15
8	Стандарти в діяльності перекладача.	15
	Всього	120

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Предмет теорії перекладу, місце теорії перекладу серед інших гуманітарних дисциплін
2. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагачення культур та зміцнення міжнародних зв'язків
3. Етапи перекладацького процесу і фактори, що впливають на цей процес
4. Переклад як контакт двох мов і двох культур. Переклад і двомовність.
5. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти переклад
6. Взаємозв'язок екстралінгвістичної та лінгвістичної інформації в тексті і його врахування під час перекладу
7. Види екстралінгвістичної інформації, її врахування у перекладі
8. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний
9. Шляхи досягнення адекватності в перекладі
10. Проблема одиниці перекладу. Рівні еквівалентності
11. Співвідношення формальних та змістовних категорій при визначенні рівнів еквівалентності
12. Основні типи лексико-граматичних перетворень у перекладі
13. Структурна і лексико-семантична зумовленість трансформацій під час перекладу з іноземної і на іноземну мову
14. Лексико-семантичні трансформації у перекладі. Диференціація значень, генералізація та конкретизація значень
15. Шляхи відтворення у перекладі безеквівалентної лексики
16. Нормування термінології. Переклад термінологічної лексики.
17. Переклад та лексикографія. Використання словників різних типів: двомовних, багатомовних, тлумачних, синонімічних, фразеологічних, галузевих.
18. Енциклопедії, довідники та їх роль у процесі перекладу
19. Використання сучасних комп'ютерних технологій у перекладі

20. Граматичні проблеми перекладу. Граматичні значення та їх передавання в перекладі.
21. Граматичні трансформації у перекладі: перестановки, заміни членів речення та частин мови, додавання та вилучення слів
22. Обов'язкові граматичні заміни при відсутності деяких морфологічних категорій у цільовій мові
23. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень у перекладі
24. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу
25. Поняття прагматичної адаптації тексту під час перекладу
26. Специфіка перекладу офіційно-ділових текстів
27. Специфіка перекладу науково-технічних текстів
28. Специфіка перекладу публіцистичних текстів
29. Основні особливості перекладацької діяльності
30. Прийоми компенсації та компресії у перекладі

9. Методи навчання.

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
практичні: метод вправ, практична робота;

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи: усні вправи – усний аналіз фактичного матеріалу на базі засвоєння теорії, письмові вправи — письмові завдання, есе, перекладознавчий аналіз текстів.

Робота з підручниками та науковими статтями, робота з електронними бібліотеками та словниками.

10. Форми контролю.

Види: поточний, підсумковий.

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання самостійної роботи студентів, проводиться поточне тестування, написання модульної контрольної роботи після вивчення кожного модуля.

Форма контролю: **екзамен**.

Підсумковий контроль успішності студентів проводиться під час заліку відповідно до графіку проведення екзаменаційної сесії.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **Рдис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до

рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з табл. 1.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України);
2. конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
3. підручники, навчальні посібники;
4. методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Енциклопедія перекладознавства у 4 т.: пер з англ /за ред. Іва Гамбе та Люкван Дорслара; за заг.ред. О.А. Кальніченка та Л.М. Черноватого. Вінниця: Нова Книга, 2020. Т.1. 552 с. Т.2. 280 с.
2. Зимомря М.І. Основи теорії та практики перекладу. Ужгород : Ліра, 2015. 254 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу Київ : Академія, 2019. 280 с.
4. Корунець І. В. Нарис з історії західноєвропейського перекладу. Київ : КДЛУ, 2020. 187 с.
5. Лисенко Г. Л., Баклан І. М., Чепурна З. В. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям): підручник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 204 с.
6. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 304 с.

Додаткові:

7. Мірам Г. Е., Дейнеко В. В. Основи перекладу. Київ : Ніка-Центр, 2020. 237 с.
8. Munday J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. 5th Edition. Routledge, 2022.
9. O'Brien S. et al. *Machine Translation and Global Research: Towards Improved Machine Translation Literacy in the Scholarly Community*. Emerald Publishing, 2020.
10. Pym A. *Exploring Translation Theories*. 3rd Edition. Routledge, 2020.